

HUWELIJKSDAGBOEK

Van Tim Keller verschenen

In alle redelijkheid – Christelijk geloof voor welwillende sceptici

De vrijgevige God – Recht naar het hart van het christelijk geloof

Namaakgoden – De lege beloften van geld, seks en macht
en de enige werkelijke hoop

Ruim baan voor gerechtigheid – Rechtvaardig worden door Gods genade

Kruistocht – Het leven van koning Jezus

Bevrijd van je zelf – De weg naar echte christelijke blijdschap

Het huwelijk – Gods wijsheid over gevende liefde

Goed werk – Ons dagelijks werk en Gods plan voor de wereld

Centrum-Kerk – Het evangelie midden in je stad

Galaten – Om te lezen, te leren, te leiden

Aan Gods hand door pijn en lijden

Ontmoetingen met Jezus – Onverwachte antwoorden op grote levensvragen

Rechters – Om te lezen, te leren, te leiden

Bidden – Vertrouwelijke omgang met de ontzagwekkende God

Preken – Geloof overbrengen in een sceptische tijd

Romeinen 1-7 – Om te lezen, te leren, te leiden

Psalmendagboek – Een jaar lang leven met de liederen van Jezus

Romeinen 8-16 – Om te lezen, te leren, te leiden

Geroepen tot barmhartigheid

Bij je volle verstand – Een uitnodiging voor sceptici

Kerstboodschap – Het geheim van de geboorte van Christus

Spreukendagboek – Gods wijsheid voor het leven

De onwillige profeet – Jona en het geheim van Gods genade

Huwelijksdagboek – Een zegel op je hart

Tim Keller
samen met Kathy Keller

HUWELIJKS- DAGBOEK

Een zegel
op je hart

wb Uitgeverij Van Wijnen - Franeker

© 2019 Timothy Keller en Kathy Keller

Oorspronkelijke uitgever Viking, Penguin Group (USA) Inc. New York, U.S.A.

Oorspronkelijke titel *The Meaning of Marriage: a couple's devotional*

© 2020 Nederlandse vertaling: Uitgeverij Van Wijnen, Postbus 172, 8800 AD Franeker
www.uitgeverijvanwijnen.nl

De Bijbelteksten zijn met toestemming van het Nederlands Bijbelgenootschap
overgenomen

uit de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV).

Vertaling Monica van Bezooijen, Zoveel zinnen

Omslagontwerp Garage/BNO

ISBN 978 90 5194 583 6

NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Opgedragen aan

onze zoons en de bijzondere vrouwen die met hen trouwden –

*David en Jen
Michael en Sara
Jonathan en Ann-Marie*

Inleiding

Een aantal jaren geleden schreven Tim en ik een boek, *Het huwelijk, Gods wijsheid over gevende liefde*. We bespraken daarin een aantal kwesties die te maken hebben met het kennen en liefhebben van je echtgenoot binnen de context van een huwelijk dat gefundeerd is op het christelijk geloof. Veel mensen vertelden ons hoezeer het boek hen hielp en dat deed ons goed. Het was de vrucht van ondervinding door schade en schande, en het is Gods bedoeling dat wat hij aan iemand geeft aan allen ten goede komt.

Het is niet nodig om ons boek eerst te lezen voor je dit dagboek gaat gebruiken. Het is echter wel de moeite waard om terug te grijpen op sommige van de belangrijkste thema's uit *Het huwelijk*. Het belangrijkste probleem waarmee elk huwelijk te maken krijgt is egocentrisme in het hart van beide partners. Traditionele culturen rekenen hier vaak mee af door mensen met hun zonden om de oren te slaan. Onze moderne cultuur heeft het feitelijk omarmd, en spreekt over 'ik-huwelijken' die standhouden zolang beide partijen het gevoel hebben dat het huwelijk voldoet aan hun behoeften zonder al te veel zware inspanningen. De oplossing voor dit probleem is echter te vinden in het evangelie van Christus, dat ons vernedert en verhoogt op hetzelfde moment.

Een even essentieel thema is het feit dat je huwelijk in wezen een verbond is, een bindende belofte. Een verbond is evenmin een zakelijk contract als een louter emotionele belofte. Het betekent dat je je hele leven aan elkaar geeft, niet alleen lichamelijk maar ook wettelijk, financieel, emotioneel en geestelijk. De bindende, wettelijke verplichting schept een ongeëvenaarde ruimte voor vertrouwen, kwetsbaarheid en intimiteit. Veel moderne mensen denken dat het huwelijk ten diepste berust op romantische gevoelens, maar het is veeleer de huwelijksbelofte die je samenbindt door de ups en downs van je gevoel heen, die met het verstrijken van de tijd zorgt voor een diepe liefde die niet op een andere wijze te verkrijgen is.

Wij zien het huwelijk als vriendschap-met-een-missie. Oude, traditionele huwelijken geven prioriteit aan de rol van het ouderschap en in het moderne huwelijk worden de verlangens van romantische geliefden hoog gewaardeerd, maar wij beargumenteren dat echtgenoten, naast

al het andere, vooral elkaars beste vrienden moeten zijn. Vriendschap moet echter ergens over gaan, en in het huwelijk moet het gaan over geestelijke groei en de manier waarop beide partners elkaar helpen om meer op Christus te gaan lijken. Als we ons richten op de heiligheid van elkaar, dan zal het geluk daaruit voortvloeien; als we ons in de eerste plaats richten op geluk alleen, dan krijgen we geen van beide.

Voor de verschillende taken en verantwoordelijkheden binnen het huwelijk wezen we op een 'gereedschapskist' met manieren om je partner door de jaren heen te leren kennen en liefhebben, met name als je leven sterk verandert, zodat je soms het gevoel hebt dat je getrouwd bent met een vreemde. Wat doen we dan? Er zijn drie belangrijke dingen om te doen: spreek de waarheid; toon liefde – in de specifieke 'muntenheden' of 'liefdestalen' die je echtgenoot het meest waardeert; en, ten slotte, wees genadig, door geregeld berouw, vergeving te tonen en je te verzoenen.

In het christelijke huwelijk is het heerlijk en tegelijk een uitdaging om iemand van het andere geslacht lief te hebben. Iemand van het andere geslacht liefhebben kost veel geduld, begrip, nederigheid en liefde. Vandaag de dag wordt dit onderwerp natuurlijk getekend door controversen, maar wij probeerden zo veel mogelijk de Schrift te volgen, die zowel kritiek heeft op al te strenge mannelijke en vrouwelijke stereotypen als op de moderne ontkenning van gescheiden rollen voor man en vrouw.

In de laatste twee hoofdstukken richtten we ons op de onderwerpen 'alleenstaanden en het huwelijk' en 'seks en het huwelijk'. We vertelden iets over de christelijke ethiek en opvatting over seks, zo revolutionair als die was toen hij op het wereldtoneel verscheen, maar zo omstreden vandaag de dag.

Waarom dit dagboek? Dit dagboek voor echtparen biedt de mogelijkheid om gericht en praktisch na te denken over liefde en het huwelijk binnen een christelijk perspectief. Een boek als *Het huwelijk* voorziet in de behoefte aan principes en inzichten, maar het kan ook lastig zijn om erdoorheen te komen en het toe te passen in het dagelijks leven. In dit boek weiden we verder uit over bepaalde thema's en inzichten, maar verdelen die ook over korte meditatie's, waarbij we de verschillende aspecten van ieder principe bekijken en vragen en opdrachten geven die kunnen helpen om het principe toe te passen.

Dit dagboek bevat citaten uit *Het huwelijk* en biedt de mogelijkheid

om elke dag persoonlijke toepassingen te bedenken bij een bepaald aspect van het christelijk huwelijk.

In de eerste week van elke maand bieden we een Schriftgedeelte over liefde, seks en huwelijk, gevolgd door een meditatie over een aspect van het Bijbels onderwijs. Daarna volgt een overdenking, die uitmondt in toepassingsvragen, gevolgd door een kort voorbeeld van een gebed over het onderwerp. Hoewel naar sommige van deze Bijbelteksten wordt verwezen in *Het huwelijk*, zijn deze studies nieuw en niet te vinden in het vorige boek. De teksten die aan de orde komen zijn deze:

JANUARI	Genesis 1 en 2	Huwelijk en schepping
FEBRUARI	Genesis 2–3; Efeziërs 5	Huwelijk en verlossing
MAART	Allerlei teksten	Het zevende gebod
APRIL	Genesis 39 en andere teksten	Het voorkomen van overspel
MEI	<i>Allerlei teksten</i>	Echtscheiding
JUNI	Spreuken en andere teksten	Wie wij zijn voor elkaar
JULI	Allerlei teksten N.T.	Hoe wij elkaar kunnen dienen
AUGUSTUS	Allerlei teksten N.T.	Hoe wij ons met elkaar verzoenen
SEPTEMBER	1 Korintiërs 6	De christelijke seksuele revolutie: 1
OKTOBER	1 Korintiërs 7	De christelijke seksuele revolutie: 2
NOVEMBER	Het Hooglied	Liefdeslied: elkaar zoeken
DECEMBER	Het Hooglied	Liefdeslied: elkaar vinden

In de andere drie weken van elke maand beginnen we iedere dag met een citaat uit *Het huwelijk* gevolgd door een overdenking en stof tot nadenken. We sluiten af met een ‘suggestie voor gebed’ die je helpt om je gebed over het onderwerp van de dag vorm te geven.

Dit is een huwelijksdagboek en het is bedoeld voor getrouwde stellen. Je kunt dat doen door het hardop aan elkaar voor te lezen. Vraag

vervolgens: ‘Wat sprak je het meest aan?’ Beantwoord daarna de overdenkingsvragen samen. Bid ten slotte samen en gebruik de ‘suggestie voor gebed’ als springplank voor je eigen gesprek met God. Een andere manier om dit boek te gebruiken is echter om het dagelijks alleen te lezen en je gedachten op te schrijven en regelmatig met je echtgenoot je inzichten en bevindingen te bespreken.

Houd in gedachten dat de belangrijkste thema’s en inzichten die hierboven genoemd zijn verschillende keren naar voren komen, maar elke keer vanuit een ander perspectief benaderd worden of leiden tot verschillende praktische vragen.

Het huwelijk is niet alleen geschreven voor getrouwde stellen. De oorsprong ervan lag in een serie preken voor een gemeente die grotendeels uit alleenstaande volwassenen bestond. Dit specifieke dagboek echter is bedoeld voor echtparen, hoewel ongetrouwde stellen die verloofd zijn of het huwelijk overwegen het ook kunnen gebruiken op de manier zoals we hierboven schetsten. Sommige van de meditatie’s aan het einde van het jaar zijn met name geschikt voor hen.

Nog een belangrijke valkuil: dit boek kan een toevoeging zijn voor je stille tijd met God, maar het moet niet het enige moment zijn dat je dagelijks met God doorbrengt. Hoe belangrijk dit onderwerp ook is, het huwelijk is niet het enige waarover je met God een heel jaar moet praten! We geven je in overweging om ons dagboek over de Psalmen of dat over Spreuken te gebruiken naast dit dagboek, of een ander hulpmiddel voor dagelijkse stille tijd met God.

1 januari

God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen. (Genesis 1:27)

INGESTELD DOOR GOD. Vandaag de dag wordt het huwelijk gezien als een romantische relatie tussen twee mensen waaraan de maatschappij een aantal wettelijke voordelen verleent. De Bijbel zegt echter dat het huwelijk een uitvinding is van God en als zodanig helemaal verweven met onze menselijke natuur. De eerste keer dat er gesproken wordt over sekse en huwelijk in de Bijbel valt samen met de eerste keer dat de mensheid zelf ter sprake komt. Hoewel niet alle mensen moeten trouwen, is het menselijk geslacht als zodanig er wel voor gemaakt. Geen enkele menselijke maatschappij kan floreren zonder gezonde huwelijken.

Stof tot nadenken

Welke verbanden zie je tussen de gezondheid van mensen in het algemeen en de gezondheid van huwelijken?

Gebed

Heer, de kracht van onze huwelijken zorgt voor welzijn in de maatschappij. Vergeef ons als we zo bekrompen en zelfzuchtig denken over dit onderwerp. Help ons om, als we een gezond huwelijk nastreven, dat evenzeer te doen omwille van anderen als omwille van onszelf. Amen.

2 januari

God, de HEER, dacht: Het is niet goed dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken die bij hem past. (Genesis 2:18a)

DE BEHOEFTE AAN VRIENDSCHAP. Genesis laat ons zien hoe God alles 'goed' heeft geschapen. Maar het eerste dat *niet* goed genoemd wordt is het feit dat Adam alleen is. Dit betekent dat we een door God geschapen behoefte hebben die door niets anders dan menselijke liefdesrelaties bevredigd kan worden. Zelfs Adams onbelemmerde relatie met God en zijn paradijselijke woning konden die niet volledig vervullen. Alleen-zijn is dus geen zonde, en dat betekent twee dingen. Allereerst, hoewel het niet noodzakelijk is om te trouwen (zie bijv. Paulus en Jezus) is het voor een gezond menselijk leven *wel* noodzakelijk om goede vriendschappen te hebben. Ten tweede, als God Eva naar Adam brengt is het duidelijk dat ze niet slechts een seksuele partner is of een zakenpartner, maar de vriend naar wie hij zo verlangde.

Stof tot nadenken

Kan het gebeuren dat echtgenoten zo veel aandacht steken in samen opvoeden, romantiek, seksualiteit en hun werkzaamheden, dat ze hun vriendschap verwaarlozen. Hoe kan je dat voorkomen?

Gebed

Heer Jezus, u bent niet alleen onze ware echtgenoot (Efeziërs 5:25-26) maar ook onze grootste vriend (Johannes 15:12-15). Laat ons huwelijk vol zijn van de oprechtheid, genegenheid en trouwe toewijding van vriendschap. Amen.

3 januari

Zo komt het dat een man zich losmaakt van zijn vader en moeder en zich hecht aan zijn vrouw, met wie hij één van lichaam wordt. (Genesis 2:24)

LOSMAKEN. Trouwen betekent *losmaken*. Dat wil niet zeggen dat je je familie of oorsprong verwerpt of afwijst. Het betekent veeleer dat de noden en behoeften van je huidige familie belangrijker zijn dan de verlangens en gewoonten van je voormalige familie. Jullie moeten samen nieuwe levenspatronen uitwerken die passen bij jullie specifieke omgeving, gaven en behoeften. Je hebt je voormalige familie niet 'losgelaten' als je er automatisch van uitgaat dat alles in je huwelijk gedaan wordt op de manier zoals je het zag gebeuren in het huwelijk van je ouders en je familie. Kortom: je echtgenoot moet de absolute prioriteit krijgen in je hart. De achting die je hebt voor je ouders of zelfs voor je kinderen mag niet concurreren met die voor je partner.

Stof tot nadenken

Maak een lijstje met manieren waarop je er niet in slaagt om 'los te laten' en je hoogste loyaliteit te geven aan je echtgenoot in plaats van aan alle anderen.

Gebed

Heer, neem de gespletenheid van ons hart weg. Geef dat we u meer liefhebben dan alle andere schepsels in het heelal. En als we trouwen, stel ons dan in staat om elkaar meer lief te hebben dan welke andere persoon ter wereld ook. Amen.

4 januari

Uit de rib die hij bij de mens had weggenomen, bouwde God, de HEER, een vrouw en hij bracht haar bij de mens. Zo komt het dat een man zich losmaakt van zijn vader en moeder en zich hecht aan zijn vrouw, met wie hij één van lichaam wordt. (Genesis 2:22, 24)

VEELBELOVEND. Genesis 2:22-25 is de eerste huwelijksceremonie waarin 'God zelf, als de vader van de bruid, de vrouw naar de man brengt'.¹ De woorden 'zich hecht aan' duiden in het Hebreeuws op een bindende verbondsrelatie (Deuteronomium 10:20, 11:22-23). In onze individualistische maatschappij lijkt het wettelijke karakter van het huwelijk geen gevolgen te hebben. Men noemt het 'een boterbriefje' en wat er echt toe doet is dat we van elkaar houden. Maar als je echt van elkaar houdt, waarom geef je jezelf dan niet aan de ander op elke mogelijke manier – lichamenlijk, emotioneel, persoonlijk, wettelijk, sociaal, en economisch? Dat gebeurt in een huwelijksverbond en door elkaar iets te beloven.

Stof tot nadenken

Waarom aarzelen veel mensen om te trouwen? Op welke manier wordt de visie op het huwelijk als verbond ondermijnd door onze cultuur?

Gebed

Heer, we leven in een cultuur waarin mensen bang zijn om zich ergens aan te verbinden. We hebben geleerd om de mogelijkheden open te houden als het gaat om relaties, maar tegelijk willen we niet dat mensen ons op deze wijze liefhebben! Leer ons om trouwe vrienden en trouwe echtgenoten te zijn, in goede en kwade dagen, in lief en leed. Zo bent u er ook voor ons geweest. Amen.

5 januari

Zo komt het dat een man zich losmaakt van zijn vader en moeder en zich hecht aan zijn vrouw, met wie hij één van lichaam wordt. (Genesis 2:24)

AANKLEVEN. Oudere vertalingen zeggen dat een man zijn vrouw moet 'aankleven' (sv) – een term die letterlijk betekent dat je ergens aan vastgeplakt zit. Waarom is een bindend verbond, gesloten met plechtige beloften, zo cruciaal voor een Bijbels begrip van het huwelijk? Allereerst is het een cruciale test. De bereidheid om een levenslang verbond aan te gaan, laat zien dat jullie liefde voor elkaar huwelijksniveau bereikt heeft. Ten tweede is het een bron van kracht. Ieder huwelijk kent zware tijden, waarin je geduld en liefde de steun nodig hebben van de plechtige belofte die je hebt gedaan. Ten slotte leert het ons een belangrijke les. Het verbond laat ons zien dat het in het huwelijk uiteindelijk niet gaat om zelfvervulling, maar om zelfopoffering.²

Stof tot nadenken

'Een huwelijksbelofte is beperkend op korte termijn maar bevrijdend op lange termijn.' Ben je het daarmee eens? Waarom wel of niet?

Gebed

Heer, als onze toewijding aan een verbondsmatig huwelijk verzwakt, help ons dan om niet te vergeten dat uw trouw voor ons nooit wankelt, ja dat u zelfs de dood aan het kruis voor ons hebt doorstaan. Amen.

6 januari

Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten; en zij zullen tot één vlees zijn. (Genesis 2:24 HSV)

HECHTEN. Een man en een vrouw worden *één vlees*. ‘Vlees’ staat in de Bijbel vaak gelijk aan de persoon als geheel (zoals in ‘Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees’, Handelingen 2:17 HSV). Zoals man en vrouw letterlijk samen één geheel vormen tijdens de geslachtsgemeenschap, zo gaan huwelijkspartners een diepere persoonlijke eenheid binnen in alle aspecten van hun leven. Ze worden lichamelijk, emotioneel, sociaal en wettelijk één. Geslachtsgemeenschap is een manier om het verbond van het huwelijk te vernieuwen en te verdiepen. Het is een fysieke uitbeelding van de onafscheidelijke eenheid in alle andere aspecten die door het huwelijksverbond is ontstaan.

Stof tot nadenken

Hoe kan seks een ideale manier zijn om de huwelijksbelofte te vernieuwen? Kan seks ook zodanig plaatsvinden binnen het huwelijk dat het de huwelijksbelofte niet weerspiegelt? Wat kun je doen om dat te voorkomen?

Gebed

Heer, onze maatschappij leert ons dat seks er is voor zelfvervulling, niet voor zelfopoffering. Help ons om daar anders over te denken. Laat ons zien hoe seks binnen het huwelijk uw eigen liefde voor ons weerspiegelt. Amen.

7 januari

Mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen. Hij zegende hen en zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag.' (Genesis 1:27-28)

VOORTPLANTING. Zoals niet alle mensen getrouwd hoeven te zijn, zo zullen ook niet alle huwelijken kinderen voortbrengen. Niettemin heeft God het huwelijk bedoeld om in staat te zijn nieuw leven te scheppen en groot te brengen. Alleen een man en een vrouw samen kunnen nieuwe menselijke schepsels voortbrengen, waarbij ieder doet wat de ander niet kan. Als kinderen opgroeien in het bijzijn van zowel een moeder als een vader worden ze geconfronteerd met de unieke luister en kracht van mannelijk en vrouwelijk mens-zijn. Uiteindelijk geeft de levenslange toewijding van het huwelijk kinderen de zekerheid en stabiliteit die ze nodig hebben om tot bloei te komen. Op deze manier geeft God aan het huwelijk de voortplanting, die een afspiegeling is van zijn eigen leven gevende creativiteit.

Stof tot nadenken

Bedenk op welke manieren ieder aspect van een Bijbels huwelijk de voortplanting en opvoeding van nieuwe mensen ondersteunt.

Gebed

Heer, u had simpelweg zelf nieuwe mensen kunnen maken door uw macht. In plaats daarvan betrok u ons bij het brengen van nieuw menselijk leven in de wereld en het opvoeden daarvan door toegewijde liefde. Dank u voor dit grote geschenk. Geef ons meer van de wijsheid en het karakter waaraan we behoefte zullen hebben om daar goed mee om te gaan. Amen.

8 januari

Dit boek is voor echtgenoten die ontdekt hebben dat het huwelijk iedere dag weer een uitdaging is en die op zoek zijn naar praktische aanwijzingen om de felle ‘beproevingen’ in het huwelijk te kunnen doorstaan en er sterker uit te komen. Volgens onze samenleving begint het huwelijk ‘als de wittebroodsweken voorbij zijn’. Dit boek is bedoeld voor mensen die dit letterlijk zo hebben ervaren en het gevoel hebben dat ze hardhandig met beide benen op de grond zijn gezet. (blz. 8, 9)

WEES NIET NAÏEF OF CYNISCH. *Het huwelijk* is nuchter over het huwelijk, omdat de Bijbel extreem nuchter is als het gaat om mensen. Het huwelijk is buitengewoon mooi. Het was Gods idee, en de mensheid heeft zonder het huwelijk geen toekomst. Maar wij zijn zondaars, en het huwelijk is verre van eenvoudig. Daarom gaat de Bijbel niet mee in de nostalgie over het huwelijk zoals dat wellicht bestond in het ons ingebeelde verleden, maar ook niet in het cynisme dat onze eigen tijd kenmerkt. In het verleden was het huwelijk absoluut noodzakelijk voor iedereen – alleenstaande volwassenen waren bijna sociale paria’s. Vandaag de dag wordt het huwelijk gezien als een van de vele levensstijlmogelijkheden.³ Koers houden tussen deze twee verwrongen visies is cruciaal als je ofwel de juiste partner wilt kiezen ofwel goed wilt leven met de partner die je hebt gekozen.

Stof tot nadenken

Denk eens na over deze twee verwrongen visies – naar welke kant hel jij over? Waarom? Welke effecten heeft je keuze gehad op jou?

Suggestie voor gebed

Zie de Bijbel als een grote, nog niet aangeboorde bron als het gaat om hoe je het huwelijk vormgeeft. Vraag God om jou door zijn woord meer van zijn wijsheid over het huwelijk te openbaren.

9 januari

De westerse cultuur heeft een zeer ambivalente houding tegenover het huwelijk. Bezwaren als deze worden geopperd: dat het huwelijk oorspronkelijk een eigendomsregeling was en dat het een aflopende zaak is, dat het huwelijk de individuele vrijheid beperkt en onderdrukkend is geweest voor vrouwen, dat het huwelijk dodelijk is voor de hartstocht en zich slecht verdraagt met moderne psychologische inzichten, dat het huwelijk maar een 'boterbriefje' is en de liefde ingewikkeld maakt. Al deze levensbeschouwelijke bezwaren dienen echter als dekmantel voor tegenstrijdige persoonlijke gevoelens, die voortkomen uit allerlei negatieve ervaringen met het huwelijk en het gezin. (blz. 9)

DIEPE VERDEELDHEID. Onze cultuur heeft een haat-liefdeverhouding met het huwelijk. Mervyn Cadwallader beargumenteerde dat het huwelijk een 'waardeloze instelling' was. Hij schreef: 'Het huwelijk voorspelt het einde van vrijwillige genegenheid, van vrijelijk geschonken en vreugdevol ontvangen liefde. Schitterende romances veranderen in saaie huwelijken en uiteindelijk wordt de relatie beklemmend, ondermijnend, schurend en verwoestend. Het idee alleen al van een onherroepelijk contract dat partijen verplicht tot een levenslange romantische onderneming is volslagen absurd.'⁴ Toch geeft Cadwallader toe dat hij zijn best doet een goed huwelijk te krijgen (hij was drie keer getrouwd) en dat de meeste mensen dat nog steeds zullen proberen. Maar als alleen het idee van het huwelijk al absurd is, waarom blijven we het dan toch proberen? Er is misschien wel nooit een samenleving geweest die zo diep verdeeld is over het huwelijk als de onze.

Stof tot nadenken

Hoe eerlijk zijn de bezwaren tegen het huwelijk die hierboven in het citaat genoemd worden? Waarom denk je dat veel mensen dit geloven over het huwelijk? En waarom denk je dat toch veel mensen nog steeds verlangen naar het huwelijk?

Suggestie voor gebed

Bid dat de houding van je hart ten opzichte van het huwelijk niet al te zeer gevormd wordt door de moeilijkheden die ermee gepaard gaan, maar veeleer door de beloften en opdrachten die we in de Bijbel vinden.

10 januari

Het huwelijk (ons boek) is in eerste instantie bedoeld om zowel getrouwde als ongetrouwde mensen te laten zien wat het huwelijk is volgens de Bijbel. Dat zal getrouwde mensen helpen om verkeerde opvattingen, die schadelijk kunnen zijn voor hun huwelijk, bij te stellen, en alleenstaande mensen ervoor behoeden om te hoge verwachtingen te hebben van het huwelijk of het huwelijk juist volledig af te wijzen. Verder zal iedere lezer door een Bijbels boek over het huwelijk een beter idee krijgen wie er in aanmerking komt als toekomstige levensgezel. (blz. 10)

HET HUWELIJK IS NIET GENOEG. In het boek *Onversneden christendom* schrijft C.S. Lewis dat er, als we voor het eerst ‘verliefd worden’ ‘verlangens in ons opkomen die geen enkel huwelijk echt kan bevredigen’. Hij voegt eraan toe dat hij hier niet spreekt over ‘onfortuinlijke huwelijken’ maar ‘de best mogelijke huwelijken’. Als Lewis gelijk heeft – en wij denken van wel – dan bepaalt jouw reactie op dit aspect van het menselijk bestaan niet alleen de koers van je huwelijk maar ook van de rest van je leven. Je hebt drie opties. Ten eerste kun je je echtgenoot de schuld geven en naar een ander op zoek gaan. Ten tweede kun je cynisch en gedesillusioneerd worden over het huwelijk. De derde optie is het besef dat ‘als ik in mijzelf een verlangen vind dat door geen enkele ervaring in deze wereld kan worden bevredigd de meest waarschijnlijke verklaring daarvan is dat ik gemaakt ben voor een andere wereld.’⁵

Stof tot nadenken

Als je je aangesproken weet door de derde optie van Lewis en die omhelst, wat zou dat dan betekenen voor je houding ten opzichte van het huwelijk als je een moeilijk huwelijk hebt? Of voor je houding ten opzichte van het huwelijk op zich als je alleenstaand bent en op zoek naar de juiste partner?

Suggestie voor gebed

Bid dat je in staat zult zijn om de derde optie te omhelzen, om zo een romantische of cynische houding ten opzichte van het huwelijk te vermijden en ook te leren om God meer lief te hebben dan al het andere.

11 januari

Het huwelijk is niet iets wat in de late bronstijd is ontstaan om eigendomsrechten te regelen. We zien dat God op het hoogtepunt van het scheppingsverhaal in Genesis een vrouw en een man bij elkaar brengt en hen een maakt in het huwelijk. De Bijbel begint met een bruiloft (van Adam en Eva) en eindigt in het boek Openbaring met een bruiloft (van Christus en de kerk). Het huwelijk is Gods plan. (blz. 11)

GEMAAKT VOOR HET HUWELIJK. God schiep ons voor bepaalde dingen. Hij maakte ons om hem te aanbidden (Exodus 20:2-3). Hij maakte ons om te werken – om te scheppen en te onderhouden (Genesis 2:15). De geschiedenis toont aan dat we een hoge prijs betalen als we deze dingen negeren of proberen te vermijden. Toen God ons schiep naar zijn beeld, maakte hij ons mannelijk en vrouwelijk (Genesis 1:27) en gaf hij ons het geschenk van het huwelijk (Genesis 2:21-25). Dit betekent dat, hoewel niet allen zullen trouwen (1 Korintiërs 7), de mensheid als geheel niet zonder het huwelijk kan. Het betekent ook dat ons seksleven ofwel een afspiegeling en afbeelding van God is en meewerkt aan zijn weg en werk, ofwel een verwerping daarvan. We kunnen geen huwelijk scheppen dat bij ons past. In plaats daarvan schiep God óns voor het huwelijk.

Stof tot nadenken

Onze cultuur ziet het huwelijk graag als iets wat we kunnen vormen naar ons beeld, en niet zozeer als een instelling die we hebben ontvangen en waaraan we ons onderwerpen. In welke mate ben jij beïnvloed door de visie van onze cultuur? Welke gevolgen heeft dat voor jouw huwelijksleven?

Suggestie voor gebed

Bid voor onze maatschappij, dat we onszelf niet beschadigen door de instelling van het huwelijk te bederven. Bid voor jezelf, dat je het huwelijk kunt ontvangen als geschenk van God.

12 januari

Als God het huwelijk uitgevonden heeft, dan moeten mensen die het aangaan hun uiterste best doen om zijn bedoelingen te begrijpen en na te leven. Dat doen we ook op allerlei andere vlakken in ons leven. Bijvoorbeeld bij het kopen van een auto: als je een voertuig koopt, een machine die je nooit zelf had kunnen maken, pak je de handleiding en houd je je aan wat de ontwerper te zeggen heeft over het gebruik en het onderhoud van je auto. Wie dat niet doet, vraagt om problemen. (blz. 12)

GOD GEBIEDT. Velen beargumenteren dat het huwelijk een ontwikkeling is van eeuwen en dat we er dus mee kunnen doen wat we willen. Maar God gebiedt ook over wat hij scheidt – de Bijbel laat ons zien hoe het huwelijk eruit moet zien en wijst alle culturele vervormingen af. In Genesis wordt aanhoudend kritiek geleverd op polygamie en de misère die dat met zich meebrengt, met name voor vrouwen. De bindende, verbondsmatige natuur van het huwelijk in de Bijbel verzet zich ook tegen de moderne gedachte van het huwelijk als een louter zakelijke, voorlopige relatie tussen individuen. Als we God eren door onze partner meer lief te hebben en te dienen dan onszelf – zoals de Bijbel voorschrijft – dan overstijgen we deze vervormingen van het huwelijk.

Stof tot nadenken

Denk eens na over het gebrek aan wederzijdsheid in veel traditionele vormen van het huwelijk, maar ook in de vluchtige aard van veel moderne relaties waarin veel onderhandeld wordt. Hoe wordt het Bijbelse idee van liefde als onbaatzuchtig dienen van de ander ondermijnd door deze ideeën?

Suggestie voor gebed

Bid dat je in staat zult zijn om al deze culturele afgoderijen te verwerpen in de manier waarop jij je huwelijk vormgeeft.

13 januari

Het is moeilijk om het huwelijk in het goede perspectief te zetten. We kijken er allemaal naar met een blik die onherroepelijk vervormd is door onze eigen ervaringen. Als je uit een bovengemiddeld stabiel gezin komt en je ouders een geweldig huwelijk hadden, dan denk je: het lijkt zo makkelijk. Maar als je zelf trouwt ontdek je tot je schrik hoe moeilijk het is om een duurzame relatie op te bouwen. Als je daarentegen een slecht huwelijk of een scheiding hebt meegeemaakt, als kind of als volwassene, dan kunnen je verwachtingen van het huwelijk ten onrechte laaggespannen en pessimistisch zijn. Je bent dan te sterk gericht op relatieproblemen en als ze ontstaan zeg je al te makkelijk: 'Ja hoor, het is zover,' en geef je de moed op. (blz. 13)

BEVRIJD VAN HET VERLEDEN. Onze cultuur kan ons een vervormd beeld geven van het huwelijk, maar ook onze familie. Het is begrijpelijk, maar verkeerd om naar het huwelijk van je ouders te kijken als gezaghebbend over wat het huwelijk in werkelijkheid is. Dat is even onzinnig als je visie op de gehele medische professie laten bepalen door je ervaring met een of twee dokters. In plaats daarvan moet je bedenken dat, hoewel je van dichtbij een stukje hebt gezien van wat het huwelijk behelst – sommige vreugden en vele moeiten – alleen de Bijbel je het volledige perspectief van Gods bedoeling ermee kan geven. De Bijbelse wijsheid en beloften met betrekking tot het huwelijk kunnen je bevrijden van je eigen verleden.

Stof tot nadenken

Als je het huwelijk slechts zou kennen vanuit het huwelijk van je ouders, hoe zou je er dan tegenaan kijken? Hoe is je visie op het huwelijk gevormd door hun huwelijk of de huwelijken van de mensen die je hebben opgevoed?

Suggestie voor gebed

Dank God voor wat je ouders of diegenen die je hebben opgevoed je hebben geleerd over het huwelijk en vraag hem om extra, aanvullende kennis vanuit zijn woord.

14 januari

Met andere woorden: allerlei mogelijke ervaringen kunnen een belemmering zijn om er zelf aan te beginnen. Dus waar kun je terecht voor een complete kijk op het huwelijk? Er zijn veel goede boeken over het 'hoe en wat' en meestal zijn ze geschreven door prima hulpverleners. Maar zulke handleidingen voor een goed huwelijk zijn vaak al na een paar jaar gedateerd. In de Bijbel vind je onderwijs dat eeuwenlang door miljoenen mensen in talloze culturen is uitgeprobeerd. Van welke andere bron over het huwelijk kun je dat zeggen? (blz. 13)

LEREN VANUIT HEEL DE BIJBEL. We hebben onszelf opgeroepen om in de Bijbel te zoeken naar een visie op het huwelijk, maar waar dan? We moeten niet denken dat de Bijbel ons alleen informatie geeft over het huwelijk daar waar er direct over gesproken wordt zoals in Genesis 2, 1 Korintiërs 7 of Efeziërs 5. Zo is feitelijk het hele boek Spreuken cruciaal als het gaat om huwelijkswijsheid, omdat het uitvoerig ingaat op onderwerpen als geld, gevoelens en het gebruik en misbruik van de tong, seksualiteit, besluitvorming en de dodelijke zonde van trots, boosheid, afgunst, luiheid, vraatzucht, begeerte en wellust. Kijk ook eens naar de vele Bijbelteksten over berouw, vergeving en verzoening (bijvoorbeeld Matteüs 18:15-35; Efeziërs 4:25-32). In al deze onderwerpen, uit heel de Bijbel, zul je je moeten bekwamen als je wilt dat je huwelijk groeit en gedijt.

Stof tot nadenken

Als een gezond huwelijk afhankelijk is van ons begrip van heel de Bijbel, wat zou je dan kunnen verbeteren? Denk eens na over het lezen van hele Bijbelboeken (zoals Spreuken of Efeziërs) en zoek dan specifiek naar huwelijksonderwijs.

Suggestie voor gebed

Vraag God om je te helpen om niet alleen de Bijbel in het algemeen te kennen, maar om erdoor gevormd te worden in je denken en handelen rond onderwerpen als seks, liefde en huwelijk.

15 januari

Volgens de Bijbel heeft God het huwelijk bedacht om zijn reddende liefde voor ons in Christus te weerspiegelen, om ons karakter te verfijnen, om een stabiele menselijke gemeenschap voor de geboorte en de opvoeding van kinderen te scheppen en dit alles te verwezenlijken door twee elkaar aanvullende geslachten bijeen te brengen in een duurzame levenseenheid. (blz. 15)

GELUK ALS BIJPRODUCT. We leven in een individualistische cultuur waarin het huwelijk gezien wordt als een middel tot persoonlijk geluk. De Bijbel zegt dat huwelijksliefde een beeld is van onze eenheid met Christus, die alleen te danken is aan het feit dat hij zijn glorie aflegde voor ons (Filippenzen 2:1-11) en dat wij op onze beurt onszelf vernederd hebben in berouw en dienstbaarheid aan hem. Het huwelijk heeft het vermogen om de reddende liefde van God zelf te weerspiegelen en ons karakter te vormen naar zijn beeld. Bovendien leidt de gevende, zelfopofferende liefde voor zowel Christus als onze partner tot een bijproduct: groot geluk.

Stof tot nadenken

In het citaat boven de tekst worden redenen genoemd waarom God het huwelijk schiep. Hoe ondersteunt elk van deze de andere? Zijn deze redenen allemaal even belangrijk?

Suggestie voor gebed

Vraag God je te laten zien op welke manieren je huwelijk je karakter versterkt. Dank hem daarvoor, zelfs voor de dingen die moeilijk zijn geweest.

16 januari

Het Bijbels onderwijs over het huwelijk overstijgt het perspectief van één bepaalde cultuur of één bepaalde tijd. Het onderwijs van de Schrift stelt het verhaal van onze huidige westerse cultuur ter discussie, namelijk dat individuele vrijheid de enige weg is om gelukkig te worden. Tegelijkertijd levert het kritiek op traditionele culturen, waarin een ongetrouwde volwassene niet voor vol werd aangezien. (blz. 15)

LINKS NOCH RECHTS. De progressieve, westerse cultuur beziet het huwelijk met achterdocht, en denkt dat het als zodanig onverenigbaar is met individuele vrijheid. Het huwelijk wordt alleen geaccepteerd als het gereduceerd wordt tot slechts een romantische, emotionele relatie die alleen standhoudt zolang beide partijen er geluk en vervulling uit putten. Aan de andere kant heerst binnen niet-westerse, traditionele samenlevingen achterdocht ten opzichte van alleenstaanden. Zij houden het huwelijk hoog en zien een volwassene die langdurig alleen blijft als onvolwaardig. De christelijke visie past niet binnen dit 'links-tot-rechts'-spectrum. Onze voornaamste identiteit ligt in Christus en onze belangrijkste familie bestaat uit onze broeders en zusters in Christus (Marcus 3:31-35). Dat maakt ons vrij om onszelf aan elkaar te geven in het huwelijk *of* om alleen te blijven, als God ons daartoe roept.

Stof tot nadenken

Door welke van deze twee culturele visies op het huwelijk – progressief of traditioneel – ben je het meest beïnvloed? Hoe heeft die invloed je benadering van het huwelijk gestempeld?

Suggestie voor gebed

Vraag God om de gemeente waar jij deel van uitmaakt te maken tot een plek waar getrouwde en ongetrouwde mensen welkom zijn en steun ontvangen. Of vraag God om je te helpen om zo'n kerk te vinden.

17 januari

De schrijvers van de Bijbel stelden de opvattingen van hun eigen cultuur bij voortduur ter discussie – die kwamen niet maar simpelweg voort uit de zeden en gewoonten van weleer. Wat de Bijbel zegt over het huwelijk kunnen we dan ook niet afdoen als simplistisch of ouderwets of achterhaald. (blz. 15-16)

ANTIETK NOCH MODERN. Antieke culturen uit het Midden-Oosten ondersteunden polygamie. In Genesis zien we echter de ellende van huwelijken met meerdere vrouwen. De Romeinse cultuur dicteerde dat een vrouw geen seks mocht hebben met een ander dan haar man, maar tegelijk werd van iedere man verondersteld (en daar was iedere man vrij in) seks te hebben met vele anderen. Het Nieuwe Testament maakt een einde aan die dubbele moraal en introduceert wederzijdse instemming bij seks binnen het huwelijk (1 Korintiërs 7:2-5). Wat de Bijbel zegt over seks en het huwelijk is niet het product van een menselijke cultuur. Het bekritiseert veeleer elke menselijke cultuur met de goddelijke openbaring van hoe God het huwelijk wil hebben.

Stof tot nadenken

De Bijbelse leer ondermijnt elke cultuur. In welke opzichten bekritiseert of ondermijnt ze de dominante opvattingen in onze cultuur over seks, romantiek en huwelijk?

Suggestie voor gebed

Vraag God om je te helpen de Bijbelse leer over seks en het huwelijk te ontvangen als zijn wijze woord, hoewel onze cultuur en onze innerlijke gevoelens en gevoeligheden daartegen in opstand kunnen komen.

18 januari

Alleen als je in staat bent om het huwelijk te bekijken door de bril van de Schrift en niet door de bril van je eigen angsten of romantiek of de bril van je persoonlijke ervaringen of die van de cultuur met haar bekrompen perspectieven, ben je in staat om verstandige beslissingen te nemen over je eigen echtelijke toekomst. (blz. 16)

NIET BANG EN OOK NIET LICHTGELOVIG. Velen vrezen vandaag de dag dat het huwelijk meer zelfdiscipline vereist dan een mens kan opbrengen. Anderen geloven dat iedereen een zielsvriend(in) heeft die op hem of haar wacht en dat, als we diegene maar kunnen vinden, alles in het huwelijk soepel zal verlopen. Onze cultuur is net zo schizofreen als wijzelf zijn. Sommige boeken, films en talkshowexperts willen ons laten geloven dat de volmaakte romance al het kwaad in ons zal genezen, terwijl andere prominente stemmen in de samenleving ons afraden om onze onafhankelijkheid voor wie dan ook prijs te geven. Als we echter onze diepste vervulling zoeken in de liefde van God in plaats van ofwel de romantische liefde ofwel persoonlijke vrijheid, dan zijn we niet te optimistisch en ook niet te pessimistisch over het huwelijk. We zullen het huwelijk zien zoals het is – een goed geschenk van God. Het is geen absolute vereiste om een vervuld leven te leiden, maar ook geen onbereikbare droom.

Stof tot nadenken

Heb je de neiging om te romantisch en wanhopig te zijn als het gaat om het huwelijk of te angstig en pessimistisch? Waarom? Hoe heeft dit je verkeringsstijd en huwelijk tot dusverre beïnvloed?

Suggestie voor gebed

Denk aan de beroemde uitspraak van Augustinus dat onze zielen rusteloos zijn tot ze hun ultieme rust vinden in God. Vraag de Heer je te helpen om je voldoening te vinden in hem zodat je niet iets vraagt van het huwelijk wat alleen hij je kan geven.

19 januari

Het huwelijk is heerlijk, maar ook moeilijk. Het is vol vurige vreugde en kracht, maar ook vol bloed, zweet en tranen, vol verootmoedigende nederlagen en uitputtende overwinningen. Ik ken geen enkel huwelijk van meer dan een paar weken oud dat getypeerd kan worden als een sprookje. Het is dan ook niet zo gek dat het enige vers in Paulus' beroemde betoog over het huwelijk in Efeziërs 5, waarmee de meeste stellen wel uit de voeten kunnen vers 32 is ('en die twee zullen één lichaam zijn. Dit mysterie is groot.'). Soms kruip je in bed na een lange, zware dag waarop je elkaar probeerde te begrijpen, en kun je alleen nog maar verzuchten: 'Wat een groot mysterie is dit!' Bij tijd en wijle lijkt je huwelijk net een onoplosbare puzzel, een doolhof waarin je verdwaald bent. (blz. 18)

HEERLIJK EN MOEILIK TEGELIJK. Voor het huwelijk geldt dit: het is extreem zwaar en onnavolgbaar heerlijk. Dat klinkt tegenstrijdig, maar niets is minder waar. Denk maar aan de eindeloze, martelende uren oefening die nodig zijn om een professioneel atleet, musicus, wetenschapper of schrijver te worden. Die lange, zware uren werk geven diegenen die ze doorstaan het vermogen, de kracht, het inzicht en de vaardigheden om iets moois te scheppen. Het huwelijk is zwaar, maar zo heerlijk dat het de inspanning en moeite absoluut waard is.

Stof tot nadenken

Maak twee lijstjes. Wat is er zo moeilijk aan het huwelijk? En wat is er zo mooi aan? Hoe leidt wat moeilijk is uiteindelijk tot iets moois?

Suggestie voor gebed

Vraag God je te helpen om door de beproevingen en moeiten heen uit te groeien tot iemand die een ander op een wijze en goede manier kan liefhebben.

20 januari

Er is geen relatie tussen mensen die groter of belangrijker is dan het huwelijk. In het verhaal van de Bijbel voltrekt God zelf het eerste huwelijk (Genesis 2:22-25). En als de man zijn vrouw ziet, breekt hij uit in een gedicht en roept hij: 'Eindelijk!' Uit alles in deze tekst blijkt dat het huwelijk na onze relatie met God de diepste relatie is die er bestaat. Vandaar dat het, net zoals bij het kennen van God zelf, moeilijk en pijnlijk, maar toch ook waardevol en wonderlijk is om je man of vrouw te leren kennen en liefhebben. (blz. 18-19)

JE ONAFHANKELIJKHEID VERLIEZEN EN VRIJHEID VINDEN. De Bijbel vergelijkt onze relatie met God met een huwelijk en dat niet zonder reden. Christus verloor zijn heerlijkheid en macht om naar de aarde te komen en voor ons te sterven. We moeten ons zelfbeschikkingsrecht opgeven om ons te verenigen met hem in liefde. Op dezelfde wijze geven echtgenoten hun vrijheid en onafhankelijkheid op om de diepere vrijheid van wederzijdse liefde en opofferende dienstbaarheid aan de ander te leren kennen. Als we gered zijn door Christus dan ontwikkelt zich onze liefde en kennis van hem met name door mislukkingen, berouw en vergeving. Gebreken zijn een manier om te leren en te groeien. Op vergelijkbare wijze verdiept onze liefde voor onze partner zich als we falen, berouw tonen en elkaar vergeven.

Stof tot nadenken

Noem andere manieren waarop onze relatie met God lijkt op onze huwelijksrelatie. Hoe helpt het zien van deze overeenkomsten ons bij beide relaties?

Suggestie voor gebed

Vraag God om je te helpen om de vrijheid van onafhankelijkheid vrijwillig op te geven zodat je de vrijheid van wederzijdse liefde leert kennen.